

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Beritan GÜNEŞALTIN
Mardin Milletvekili

Mardin ili Mazıdağı ilçesinde faaliyet yürüten Eti Bakır A.Ş. tesisleri, gün itibariyle bir kompleks içerisinde faaliyetlerini sürdürmekte ve maden ocakları, gübre tesisi, sülfürik asit ve fosforik asit üniteleri, metal geri kazanım tesisi, alçıtaşı depolama alanları ve güneş enerji santralini kapsamaktadır. Tesis, uzun süredir bölge halkının yaşam alanlarını, su varlıklarını, tarım alanlarını ve ekolojik dengeyi tahrip eden halk sağlığını ciddi düzeyde tehdit eden bir sürecin merkezinde yer almaktadır. Yeraltı su seviyesinin birkaç yıl içerisinde %60'a varan oranlarda düşmesi, atık sularda yasal sınırların onlarca kat üzerinde kirlilik tespit edilmesi ve hava kirliliğine bağlı yaşam koşullarının ağırlaşması, bu faaliyetlerin denetimden yoksunluğunu ve doğa üzerinde sebep olduğu tahribatı net şekilde göstermektedir.

Ciddi düzeyde ağır sonuçlar doğuran ve daha ciddi sonuçlara da gebe olan mevcut tesisin faaliyetlerine ilişkin herhangi bir bütüncül iyileştirme ve denetim mekanizması işletilmezken, aynı sahaya üç yeni tesisin daha kurulmak istenmesi, söz konusu tahribatın katlanarak artacağı anlamına gelmektedir. İlgili yeni projelere dair ÇED süreçlerinin tek tek ele alınarak bütüncül değerlendirmeden azade kılınmaları, toplam ve çarpan etkilerinin sistematik biçimde göz ardı edilmesi de sürecin şeffaflıktan ve bilimsel ilkelerden yoksun ilerletildiğinin kanıtı niteliğindedir.

Mardin Ekoloji Derneği'nin Nisan 2026 tarihli ilgili raporunda da belirtildiği üzere, Mazıdağı'nda yıllardır, "kalkınma" adı altında ekolojik ilkeler yok sayılmaktadır. Mevcut tahribatların onarılmadığı, su varlıklarının korunmadığı ve halkın karar süreçlerine dahil edilmediği bir durumda, yeni tesislerin açılmasının, ekolojik yıkımın katlanarak büyümesine ve sırasıyla Mazıdağı'nın, Mardin'in ve tüm Mezopotamya'nın etkilenmesine sebep olacağı açıktır.

Bu bağlamda;

1. Mazıdağı ilçesinde faaliyet yürüten Eti Bakır A.Ş. tesislerine ilişkin olarak Bakanlığınız tarafından son 5 yıl içerisinde kaç adet çevresel denetim gerçekleştirilmiştir? Bu denetimlerin tarihleri ve kapsamları nelerdir?
2. Söz konusu tesislerde su, hava ve toprak kirliliğine ilişkin yapılan ölçümlerde hangi parametreler incelenmiş, ölçüm sonuçları hangi aralıklarda çıkmıştır? Bu sonuçlar yasal sınır değerlerle karşılaştırıldığında nasıl bir tablo ortaya çıkmaktadır?
3. Yeraltı su seviyelerinde azalma olduğuna ilişkin Bakanlığınıza veya bağlı kurumlara ulaşmış herhangi bir ölçüm, rapor veya şikâyet bulunmakta mıdır? Varsa bu veriler hangi kurumlara aittir?
4. Eti Bakır A.Ş. tesisleri için Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreçlerinde kümülatif etki değerlendirilmesi yapılmış mıdır? Yapıldıysa hangi projeler birlikte değerlendirilmiştir?
5. Aynı saha içerisinde mevcut tesislere ek olarak planlandığı belirtilen yeni sanayi tesisleri için ayrı ayrı ÇED süreçleri yürütülmesinin, toplam çevresel etkiyi parçalı biçimde değerlendirme riski Bakanlığınızca nasıl değerlendirilmektedir?
6. Bölgedeki su kaynakları üzerindeki endüstriyel baskının ölçülmesine yönelik DSI veya ilgili kurumlar tarafından yapılmış güncel bir hidrojeolojik etüt çalışması bulunmakta mıdır?
7. Tesisin faaliyet gösterdiği alan ve çevresinde hava kalitesi izleme istasyonları mevcut mudur? Mevcut ise son 3 yıla ait ölçüm verileri nelerdir?
8. Eti Bakır A.Ş. tesisleri için geçmiş yıllarda uygulanmış idari yaptırımlar, para cezaları veya faaliyet durdurma kararları bulunmakta mıdır? Varsa gerekçeleri nelerdir?
9. Ekosistem üzerindeki etkilerin izlenmesi amacıyla Bakanlığınız tarafından yürütülen bağımsız bir izleme programı veya akademik işbirliği bulunmakta mıdır?
10. Mazıdağı ilçesinde mevcut ve planlanan sanayi tesislerinin toplam çevresel yükünü değerlendiren bütüncül bir çevresel etki analizinin hazırlanmasına yönelik Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır?